

ASYA-PASİFİK

Asya Ekonomileri Sürdürülebilir Büyüme Peşinde

Durgunluktan çıkmakta zorlanan Japonya ve siyasi krizler yaşayan Tayland dışında 2014 yılında Asya ekonomileri istikrarlı bir şekilde büyümeye devam etti. Ancak bu büyümenin sürdürülebilirliği için ülkelerin yapısal reformları gerçekleştirmeleri ve bölgesel entegrasyona ağırlık vermeleri gerekiyor.

Altay ATLI/Pekin

Küresel ekonomi, 2008-2009 döneminde yaşanan krizden sonra yaralarını sarmaya başladı. Toparlanma süreci dünyanın her yerinde aynı performansla devam etmese de genel olarak bir büyüme sürecine girildiğini söylemek mümkün. Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) hesaplamalarına göre, dünyanın toplam GSYH'si 2014 yılında yüzde 3,3'lük bir artış sergiledi. Bu büyümenin esas olarak Asya'dan (Japonya hariç) kaynaklandığı, ancak aynı zamanda ABD ile Avrupa Birliği'ndeki (AB) gidişatın iyi olmasından da olumlu yönde etkilendiği söylenebilir. Geride bıraktığımız yılda, kalkınmakta olan Asya yüzde 6,5'lik bir büyüme performansı kaydetti. Japonya, yüzde 0,9'da kalırken ABD'nin yüzde 2,2'lik büyümesi ve AB'nin negatif oranlardan çıkarak yüzde 0,8 gibi düşük bir düzeyde bile olsa büyüme sağlaması küresel ekonomi açısından olumlu etki yarattı.

Bu olumlu tabloya rağmen Asya ülkelerinin ekonomik anlamda hassas bir süreçten geçtiklerini belirtmek gerekiyor. Her ne kadar küresel ekonominin ibresi tekrar yukarı doğru işaret etmeye başlamışsa da dünya genelinde var olan talep darlığı ve artan jeopolitik riskler, Asya ekonomileri açısından kırılganlıkları beraberinde getiriyor. Bu çerçevede nominal büyüme oranları ne seviyede olursa olsun, Asya ülkelerinin bir taraftan olumsuz dışsal etkilere ve kendi iç piyasalarındaki talep yetersizliğine karşı teşvik paketleri ve parasal genişleme yoluyla ekonomiyi canlı tutmaya çalıştıkları, diğer taraftan da yapısal reformlar yoluyla ekonomilerini küresel ekonominin değişen şartlarına daha uygun ve daha dayanıklı hâle getirmeyi amaçladıkları gözlemleniyor. 2014 yılı, Asya ülkelerinin bu bağlamda girişimlerde buldukları, kimilerinin daha başarılı olurken kimilerinin hayal kırıklıkları yaşadığı bir dönem oldu.

Çin'de yola devam; Japonya'da tehlike sinyalleri

Asya'nın en büyük, dünyanın ise şimdilik ikinci büyük ekonomisi Çin, bugüne kadar hızlı ekonomik büyümesine zemin sağlayan düşük maliyetli üretime dayalı ihracat, yüksek oranda altyapı ve ağır sanayi yatırımlarından, iç piyasada daha fazla tüketime ve katma değeri yüksek yatırımlara yönelik bir modele doğru dönüşüm sürecinde. Bu süreçle birlikte büyüme de doğal olarak hız kesiyor. IMF'ye göre 2014 yılında Çin ekonomisi yüzde 7,4 oranında büyüdü. Çin'in hız kesmesi tüm dünyayı endişe-

ye sürüklese de esas olarak büyüme rakamlarındaki ondalık değişimlerine değil, Çin'in söz konusu dönüşüm sürecini ne ölçüde başarıyla gerçekleştirdiğine bakmak gerekiyor. Rakamsal anlamda büyümesini belirli bir seviyede tutmuş bir Çin'in ötesinde, yapısal reformlarını gerçekleştirerek bu büyümeyi sürdürülebilir bir zemine oturtmuş bir Çin, gerek Çin halkı gerekse küresel ekonomi açısından daha hayati bir önem taşıyor. 2014 yılında bu doğrultuda reformların yapıldığı görüldü; ancak bunun gereken hızda gerçekleştiğini söylemek mümkün değil. Pekin, bu süreç içerisinde ekonomiyi desteklemek ve büyüme hızında oluşabilecek daha keskin bir düşüşü engellemek amacıyla teşvik paketleri oluşturuyor; bu kapsamda altyapı yatırımlarını artırıyor, küçük ve orta ölçekli işletmelere destek sağlıyor ve bireylerin daha fazla harcama yapmasını teşvik etmek için sosyal güvenlik sisteminde iyileştirmeler yapıyor. 2014 yılında Çin için en olumlu gelişme yılın ikinci yarısında ihracatın bir durgunluk sürecinden sonra yeniden ivme kazanması oldu. Ancak bunda ABD ekonomisindeki toparlanmanın önemli bir katkısının olduğunu da unutmamak gerekir.

Asya'nın büyük ekonomileri arasında en ciddi tehlike sinyallerini Japonya veriyor. Japonya'nın 2014'ün ilk çeyreğinde yüzde 5,9'luk bir büyüme oranı yakalanmış olması yanıltıcı bir görüntüyüdü. 1 Nisan itibarıyla katma değer vergisinin yüzde 5'ten yüzde 8'e çıkartılması, Japon ekonomisinde beklenenin ötesinde olumsuz bir etkiye yol açtı. Vergi artışı nedeniyle şirketler yatırımlarını, tüketiciler de alımlarını ilk çeyrekte yaptılar ve bu durumun etkisi ikinci çeyreğe yüzde 7,1'lik bir küçülme olarak yansdı. Üçüncü çeyrekteki yüzde 0,5'lik daralma da Shinzo Abe hükümetinin ekonomi politikalarına güvenin zedelendiğini gösteriyor. Abe için yılın belki de tek iyi haberi, Aralık'taki ara seçimlerden istediği sonuçları alması ve önümüzdeki yıllar için koltuğunu garantilemesi oldu. Bununla birlikte dünya genelinde petrol fiyatlarının düşüşte olması, bu alanda ithalata bağımlı olan Japonya için olumlu bir gelişme olarak karşımıza çıkıyor. Japonya için durgunluktan kalıcı olarak kurtulmanın tek yolu yapısal reformları eksiksiz olarak gerçekleştirmek; bunun için de siyasi istikrara ihtiyaç var.

Hindistan'da 2014 seçim yılıydı. Hint ekonomisi de Doğu Asya ülkelerine benzer bir yapısal dönüşüm sürecinden geçiyor. Hedef ise ülkenin mevcut ge-

lişmiş hizmet sektörüne ve geniş kitlelere geçim sağlayan tarım sektörüne ek olarak imalat sektörünü de geliştirmek; bu sayede de özellikle şehirlerde yaşayan genç kitlelere istihdam sağlamak ve büyümeyi sürdürülebilir hâle getirmek. Seçimlerden Narendra Modi'nin galip çıkması ekonomide olumlu bir atmosfer yaratsa da ve 2014'de yüzde 5,6 gibi güçlü bir büyüme oranı beklenmekteyse de Hindistan için dönüşüm kolay olmayacak. Piyasa dinamiklerinin güçlendirilmesi, bürokratik engellerin azaltılması ve bütçe üzerine büyük yük getiren popülist amaçlı sübvansiyonların azaltılması yeni hükümetinin karşı karşıya olduğu görevlerin başında yer alıyor.

Asya kaplanları istikrarlı

Güney Kore ile Tayvan, 2014'te Doğu Asya için mütevazı sayılabilecek bir oranda, yüzde 3,5 civarında büyüme gerçekleştirdi. Güney Kore'de ihracat gücünü koruyor, ancak ülkenin iç tüketime ve daha yüksek katma değere yönelecek şekilde bir yapılanmaya girmesi gerekiyor. Tayvan için ise elektronik ürünler gibi küresel anlamda pay sahibi olduğu piyasalarda kan kaybetmesi ciddi bir sorun teşkil ediyor.

ASEAN-5 (Endonezya, Malezya, Tayland, Filipinler ve Vietnam) için öngörülerde bulunan IMF, bu bölge için 2014 yılında yüzde 4,7'lik bir büyümeye işaret etti. Petrol ve genel olarak

emtia fiyatlarındaki düşüşler, ASEAN içerisindeki üretici konumundaki ülkeler için olumlu bir durum teşkil ediyor. Ancak genel olarak bu ülkelerdeki reform süreçlerine yaygın bir güven oluşmuş durumda ve bu da büyüme oranlarını yüksek seviyede tutuyor. Bu noktada belki de Tayland'ı ayrı tutmak gerekir; 2014 yılında ciddi siyasi krizler ve bir askerî darbe yaşayan bu ülkenin, 2014'te sadece yüzde 1'lik bir büyüme sağladığı görülüyor. Ancak bu rakam bile Avrupa'nın büyümesinin üzerinde.

Asya ülkeleri, 2014'te Japonya istisnası dışında dünya ortalamasının üzerinde büyüme sergilediler ve 2015'te de büyümeye devam edecekler. Bu büyümenin sürdürülebilirliği için gereken yapısal reformları yavaş da olsa gerçekleştiriyorlar. Ancak sürdürülebilirliğe katkı sağlayabilecek diğer bir unsur olan bölgesel ekonomik entegrasyon konusunda mesafe kat edilemiyor. Kasım ayında toplanan Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği (APEC) Zirvesi de çok taraflı bölgesel entegrasyon yerine ikili meselelerin konuşulduğu bir zemin olmanın ötesine gidemedi. 2015'te Asya'da büyüme devam edecek; yapısal reformlar ne kadar etkili bir şekilde hayata geçirilir ve bölgesel ekonomik entegrasyon konusunda da ne kadar çok adım atılırsa bu büyüme uzun vadede o ölçüde sürdürülebilir olacak. ■